

Suvestinė redakcija nuo 2023-01-01 iki 2023-04-30

Įstatymas paskelbtas: TAR 2017-06-19, i. k. 2017-10247

LIETUVOS RESPUBLIKOS ARCHITEKTŪROS ĮSTATYMAS

2017 m. birželio 8 d. Nr. XIII-425
Vilnius

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir tikslai

1. Šio įstatymo tikslas – reglamentuoti architektūros srities visuomeninius santykius, siekiant išsaugoti sukurtą ir kurti tinkamos kokybės, su krašto savitumu ir kultūra darnią, viešuosius interesus atspindinčią, išliekamąją vertę turinčią aplinką.

2. Šis įstatymas taip pat nustato architektų rengimo, architektų kvalifikacijos, architektų veiklos vykdymo reikalavimus, sąlygas ir tvarką, architektų teises ir pareigas, architektų veiklai ir veiklos rezultatams taikomus kokybės reikalavimus.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Architektas** – fizinis asmuo, turintis šiame įstatyme nustatytus reikalavimus atitinkantį išsilavinimą.

2. **Architekto profesinė patirtis** – architekto kvalifikacijos atestatui gauti reikalinga patirtis, įgyjama vykdant architekto veiklą.

3. **Architektūra** – funkcinis, erdvinis ir vizualiai suvokiamas meninis statinių, urbanistinių kompleksų ir kraštovaizdžio formavimas.

4. **Architektūrinė idėja** – grafiškai, vizualiai atvaizduoti meniniai statinio architektūros sprendiniai, pateikiami projektiniuose pasiūlymuose.

5. **Atestuotas architektas** – architektas, turintis architekto kvalifikacijos atestatą.

6. **Urbanistika** – architektūros šaka, kurios pagrindiniai objektai – urbanizuotų (urbanizuojamų) teritorijų, urbanistinių kompleksų erdvinė aplinka, urbanistinė struktūra, urbanistinė erdvė ir ją formuojantys užstatymo sprendiniai.

7. **Urbanistinė erdvė** – tam tikras kultūrinės, socialinės, ekonominės funkcijas turinti žmogaus sukurta erdvė, apibūdinama meniniais erdvės formavimo principais ir parametrais.

8. **Urbanistinė idėja** – grafiškai, vizualiai atvaizduoti meniniai urbanistinės struktūros ir urbanistinės erdvės formavimo sprendiniai, pateikiami teritorijos vystymo koncepcijoje.

9. **Urbanistinė struktūra** – gyvenamųjų vietovių struktūrinių elementų išdėstymo ir funkcionavimo ypatumų visuma.

10. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme, Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatyme, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatyme, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatyme.

II SKYRIUS

ARCHITEKTŲ VEIKLA IR JOS VYKDYMO PAGRINDAI

3 straipsnis. Architektų veiklos principai ir viešasis interesas vykdant architektų veiklą

1. Architektų veikla grindžiama šiais pagrindiniais principais:

1) architektūros reikšmės šalies kultūrai paisymo; tai reiškia, kad turi būti atsižvelgiama į šalies kultūrai svarbų architektūros vaidmenį prisidedant prie valstybės įvaizdžio formavimo, žmonių gyvenimo kokybės;

2) darnaus vystymosi; tai reiškia, kad turi būti atsižvelgiama į tai, kad architektūra, apimdama kūrybą ir inovacijas, prisideda prie darnios valstybės ir žmonių aplinkos kūrimo, yra svarbi ekonomikos ir socialinių santykių raidai;

3) pagarbos kolegoms; tai reiškia pagarbą gyvųjų ir mirusiųjų kolegų autoriaus teisėms, neatsižvelgiant į laiką ir aplinkybes, kada tos teisės buvo įgytos;

4) atsakomybės; tai reiškia, kad turi būti prognozuojami ir vertinami galimi veiklos padariniai ir įsisąmoninama veiklos svarba, atsižvelgiant į viešąjį interesą;

5) meistriškumo; tai reiškia, kad naudojantis žiniomis ir gebėjimais turi būti siekiama geriausio galutinio veiklos rezultato;

6) atvirumo ir skaidrumo; tai reiškia, kad turi būti bendradarbiaujama su kitų sričių specialistais ir suinteresuotais asmenimis, visuomenė informuojama ir konsultuojama, užtikrinamas visuomenės dalyvavimas projektuojant statinius, urbanistines struktūras ir kraštovaizdį.

2. Viešasis interesas vykdant architektų veiklą apima:

1) architektūros kokybę, užtikrinančią žmogaus sveikatai ir gerovei palankią aplinką, jos fizinius, psichologinius, socialinius ir estetinius veiksnius;

2) statinių derinimą prie aplinkos, gamtinio ir urbanistinio kraštovaizdžio puoselėjimą, nekilnojamojo architektūrinio, urbanistinio ir etnokultūrinio paveldo išsaugojimą;

3) visuomeninių, valstybės, savivaldybių bendruomenių ir privačių interesų derinimą, pagrįstą objektyviais asmenų, jų grupių, valstybės ir savivaldybių institucijų ir savivaldybių bendruomenių poreikiais;

4) kitus teisėtus asmens ar asmenų grupės interesus, atspindinčius ir reiškiančius Lietuvos Respublikos Konstitucijoje numatytas ir saugomas pamatines visuomenės vertybes.

4 straipsnis. Architektų veikla

Architektai gali:

1) rengti šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nurodytus dokumentus vadovaujant atestuojamam architektui;

2) projektuoti viešąsias erdves, kraštovaizdį ir urbanistines struktūras;

3) projektuoti želdynus;

4) projektuoti interjerą;

5) kurti architektūros elementų ir objektų dizainą;

6) vykdyti architektūros mokslinę ir (arba) pedagoginę veiklą;

7) atlikti architektūros ekspertinį vertinimą;

8) vykdyti kitą įstatymuose numatytą veiklą.

5 straipsnis. Architektų pareigos

Architektai privalo:

1) laikytis šio įstatymo ir kitų įstatymų, reglamentuojančių veiklą, kurią turi teisę vykdyti architektai, reikalavimų;

2) kelti savo profesinę kvalifikaciją;

3) vadovautis šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nurodytais architektų veiklos principais ir šio įstatymo 11 straipsnyje nurodytais architektūros kokybės kriterijais;

4) nusišalinti nuo veiklos ar darbo, kuris tiesiogiai ar netiesiogiai gali išreikšti nepagarbą ir daryti neigiamą įtaką architektūrai, žmonėms, visuomenei, kultūrai ir architekto profesinei reputacijai;

5) užtikrinti viešojo intereso įgyvendinimą;

6) laikytis Lietuvos Respublikos architektų rūmų patvirtinto Architektų profesinės etikos kodekso reikalavimų.

6 straipsnis. Architektų rengimo reikalavimai

1. Architektas turi būti baigęs ne trumpesnes kaip penkerių metų (ne mažiau kaip 300 studijų kreditų apimties) universitetines architektūros krypties nuolatinės formos studijas ir įgijęs atitinkamą magistro kvalifikacinį laipsnį arba jam lygiavertę aukštojo mokslo kvalifikaciją.

2. Aukštoji mokykla, vykdanči universitetines architektūros krypties studijas, turi užtikrinti, kad studentai studijų metu įgytų Reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatyme nustatytų žinių, gebėjimų ir įgūdžių.

7 straipsnis. Architekto kvalifikacija

1. Teisę vykdyti atestuoto architekto veiklą patvirtina architekto kvalifikacijos atestatas.

2. Europos Sąjungos valstybėse narėse, Europos ekonominės erdvės valstybėse ir Šveicarijos Konfederacijoje įgyta architekto profesinė kvalifikacija pripažįstama vadovaujantis Reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymu ir jo įgyvendinamaisiais teisės aktais. Kitose užsienio valstybėse įgyta architekto profesinė kvalifikacija pripažįstama kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

3. Architektai, kurių profesinė kvalifikacija pripažinta pagal Reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymą, turi teisę šio įstatymo 8 straipsnyje nurodytuose įstatymuose nustatytais atvejais vykdyti šio įstatymo 8 straipsnyje nurodytą veiklą.

8 straipsnis. Atestuotų architektų veikla

1. Atestuoti architektai, be šio įstatymo 4 straipsnyje nurodytos veiklos, turi teisę vykdyti šią veiklą:

1) Statybos įstatyme nustatytais atvejais rengti statinio projektus, vadovauti statinio statybos techninės veiklos pagrindinėms sritims (eiti statinio statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovo pareigas);

2) Teritorijų planavimo įstatyme nustatytais atvejais rengti teritorijų planavimo dokumentus, vadovauti teritorijų planavimo dokumentų rengimui;

3) Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme nustatytais atvejais vykdyti su nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga susijusią veiklą: rengti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentus, vadovauti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimui;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIV-498](#), 2021-06-30, paskelbta TAR 2021-07-14, i. k. 2021-15872

4) Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme nustatytais atvejais rengti saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentus ir vadovauti saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimui.

2. Atestuoti architektai profesinės veiklos dokumentuose, kuriuose rašomas vardas ir pavardė, turi nurodyti kvalifikaciją „atestuotas architektas“ ir architekto kvalifikacijos atestato numerį.

9 straipsnis. Architekto kvalifikacijos atestatas

1. Architektai, siekiantys įgyti architekto kvalifikacijos atestatą, turi atitikti šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nurodytuose įstatymuose nustatytus kvalifikacinius ir profesinės patirties reikalavimus, kurie reikalingi šiuose įstatymuose nustatyti veiklai vykdyti ir siekiant gauti kvalifikacijos atestatą.

2. Lietuvos Respublikos architektų rūmai šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nurodytuose įstatymuose nustatytais atvejais, tvarka ir terminais neterminuotam laikui išduoda architekto kvalifikacijos atestatus, taip pat keičia, sustabdo ar panaikina architekto kvalifikacijos atestatų galiojimą, panaikina architekto kvalifikacijos atestatų galiojimo sustabdymą, pareiškia įspėjimą.

3. Architekto kvalifikacijos atestate nurodoma konkreti atestuoto architekto veikla, kurią gali vykdyti atestuotas architektas. Visi atestuoti architektai gali verstis atestuoto architekto veikla, kurią vykdyti suteikia teisę architekto kvalifikacijos atestatas, tik būdami Lietuvos Respublikos architektų rūmų nariai.

4. Architekto kvalifikacijos atestatą privaloma įgyti iki atestuoto architekto veiklos vykdymo pradžios.

5. Atestuotas architektas, prieš pradėdamas vykdyti architekto kvalifikacijos atestate nurodytą atestuoto architekto veiklą, informuoja apie vertimosi atestuoto architekto veikla pradžią Lietuvos Respublikos architektų rūmus Lietuvos Respublikos architektų rūmų nustatyta tvarka, bet ne vėliau kaip prieš 10 darbo dienų iki vertimosi atestuoto architekto veikla pradžios.

6. Architekto kvalifikacijos atestatą įgijęs asmuo, vadovaudamasis šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nurodytais įstatymais, privalo kelti architekto kvalifikaciją šiuose įstatymuose nustatytomis sąlygomis.

7. Atestuotas architektas, priėmęs sprendimą nesiversti architekto kvalifikacijos atestate nurodyta atestuoto architekto veikla, privalo:

1) pranešti apie tai Lietuvos Respublikos architektų rūmams Lietuvos Respublikos architektų rūmų nustatyta tvarka;

2) nesiversti architekto kvalifikacijos atestate nurodyta atestuoto architekto veikla nuo savo pranešime nurodytos datos, nuo kurios jis nusprendė nesiversti architekto kvalifikacijos atestate nurodyta atestuoto architekto veikla.

8. Atestuotas architektas, priėmęs sprendimą atnaujinti vertimąsi atestuoto architekto veikla, privalo Lietuvos Respublikos architektų rūmų nustatyta tvarka pranešti apie tai Lietuvos Respublikos architektų rūmams, bet ne vėliau kaip prieš 10 darbo dienų iki atestuoto architekto veiklos atnaujinimo.

9. Tais atvejais, kai atestuotas architektas, neinformavęs apie vertimosi atestuoto architekto veikla pradžią ar pranešęs, kad nesivers architekto kvalifikacijos atestate nurodyta atestuoto architekto veikla, verčiasi šia veikla, Lietuvos Respublikos architektų rūmai:

1) sustabdo architekto kvalifikacijos atestato galiojimą 6 mėnesiams ir nustato terminą pažeidimams, dėl kurių sustabdomas kvalifikacijos atestato galiojimas, pašalinti;

2) panaikina architekto kvalifikacijos atestato galiojimą, kai, sustabdžius jo galiojimą, per nustatytą terminą atestuotas architektas nepašalina pažeidimų, dėl kurių kvalifikacijos atestato galiojimas buvo sustabdytas.

10. Lietuvos Respublikos architektų rūmai architekto kvalifikacijos atestato (atestatų) galiojimą sustabdo ar panaikina visoms kvalifikacijos atestate (atestatuose) nurodytoms atestuoto architekto veikloms.

11. Lietuvos Respublikos architektų rūmai duomenis apie architekto kvalifikacijos atestatų išdavimą, keitimą, galiojimo sustabdymą, galiojimo sustabdymo panaikinimą ir galiojimo panaikinimą, išpėjimo pareiškimą, vadovaudamiesi šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nurodytais įstatymais, taip pat apie atestuotus architektus, nesiverčiančius atestuoto architekto veikla, ir atestuotus architektus, atnaujinusius atestuoto architekto veiklą, pateikia Lietuvos Respublikos architektų rūmų interneto svetainėje ir Licencijų informacinėje sistemoje. Šią informaciją Lietuvos Respublikos architektų rūmai pateikia Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje „Infostatyba“, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje (TPDRIS) ir Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacinėje sistemoje (ŽPDRIS).

12. Tais atvejais, kai architektas, vadovaujamas atestuoto architekto, rengia šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nurodytus dokumentus, už šių dokumentų rengimą atsako atestuotas architektas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIV-498](#), 2021-06-30, paskelbta TAR 2021-07-14, i. k. 2021-15872

10 straipsnis. Savivaldybių vyriausiųjų architektų kvalifikaciniai reikalavimai ir kompetencija

1. Savivaldybių administracijų valstybės tarnautojais, atliekančiais savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas (toliau – savivaldybės vyriausiasis architektas), turi teisę būti asmenys:

- 1) turintys šio įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nustatytą išsilavinimą;
- 2) turintys bent viename iš šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nurodytų įstatymų nustatytą profesinę patirtį;
- 3) išmanantys teritorijų planavimą, statinių projektavimą, statybą, teritorijų planavimo ir statybos valstybinę priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų nuostatas.

2. Savivaldybės teritorijoje savivaldybės vyriausiasis architektas atlieka šias funkcijas:

- 1) dalyvauja Teritorijų planavimo įstatyme nustatyta tvarka rengiant savivaldybės bendrąjį planą, savivaldybės dalies bendrąjį planą ar detaliuosius planus;
- 2) vadovaudamasis teritorijų planavimą ir statinių projektavimą reglamentuojančiais teisės aktais, pritaria projektiniams pasiūlymams ir teritorijų vystymo koncepcijoms;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIV-498](#), 2021-06-30, paskelbta TAR 2021-07-14, i. k. 2021-15872

3) kai šiame įstatyme nurodytų objektų planavimo ar projektavimo atvejais rengiami architektūriniai konkursai geriausiai statinio architektūrinei ir urbanistinei idėjai atrinkti, derina konkurso sąlygas, jeigu jos neprieštarauja šio įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje nurodytiems konkursų rengimo tikslams ir architektūros kokybės siekiui, atsižvelgdamas į šio įstatymo 11 straipsnyje nurodytus architektūros kokybės kriterijus, ir dalyvauja pasiūlytų idėjų vertinimo komisijoje;

4) atlieka kitas šiame ir kituose veiklą, kurią turi teisę vykdyti architektai, reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytas funkcijas architektūros, teritorijų planavimo ir statybos srityse, sprendžia su architektūra susijusius teritorijų funkcinio, erdvinio ir meninio aplinkos formavimo klausimus.

3. Savivaldybių administracijų direktoriai turi užtikrinti ir atsako už tai, kad šio straipsnio 2 dalyje nurodytas funkcijas atliktų šio straipsnio 1 dalyje nurodyti savivaldybių vyriausieji architektai.

III SKYRIUS

ARCHITEKTŪROS KOKYBEI TAIKOMI REIKALAVIMAI

11 straipsnis. Architektūros kokybės kriterijai

Architektūros kokybės kriterijai yra šie:

- 1) urbanistinis integralumas;
- 2) atitiktis darnaus vystymosi principui;
- 3) statybos ir kuriamos aplinkos kokybė (ergonomiškumas), ilgaamžiškumas;
- 4) inovatyvumas (naujų technologijų, medžiagų, architektūrinių, urbanistinių sprendimų panaudojimas);
- 5) nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimas;
- 6) aplinkos pritaikymas visiems visuomenės nariams – projektavimo visiems (universalus dizaino) principų taikymas, užtikrinant žmonių srautų judumą ir projektuojamų objektų prieinamumą (pasiekiamumą);
- 7) vientisa architektūrinė idėja;
- 8) funkcionalios pastato struktūros kūrimas;
- 9) estetika;
- 10) sprendimų racionalumas, įvertinus statinio projektavimo ir projekto realizavimo kainos santykio optimalumą.

12 straipsnis. Statinio architektūrinės ir urbanistinės idėjos

1. Dėl šio įstatymo 13 straipsnio 2 dalies 3, 4, 5 ir 6 punktuose nurodytų objektų rengiami projektiniai pasiūlymai statinio architektūrinei idėjai išreikšti. Dėl šio įstatymo 13 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytų objektų teritorijos vystymo koncepcijai suformuoti išreiškiama urbanistinė idėja. Projektinius pasiūlymus, teritorijos vystymo koncepciją turi pasirašyti atestuotas architektas kartu su bendraautorais.

2. Projektiniai pasiūlymai dėl statinių, kuriems 50 ir daugiau metų ir kuriuos numatyta griauti siekiant statyti naują statinį arba numatyta rekonstruoti, kai jų griovimui ar rekonstravimui raštu prieštarauja suinteresuotos visuomeninės organizacijos (organizacijos, atstovaujančios visuomenei ar jos daliai, kuriai daro arba gali daryti poveikį veiksmai (sprendimai) ar neveikimas architektūros srityje arba kuri yra suinteresuota architektūros vystymu), Lietuvos Respublikos aplinkos ministro nustatyta tvarka, vadovaujantis Statybos įstatymu, derinami tik gavus nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos išvadą, kad šiems pastatams nereikalinga teisinė apsauga. Apie numatomą šių statinių projektavimą ir visuomenės dalyvavimą svarstant projektinius pasiūlymus informuojama vadovaujantis Statybos įstatymu.

3. Projektiniai pasiūlymai dėl statinių, kuriuos numatyta griauti siekiant statyti naują statinį arba numatyta rekonstruoti ir kurių griovimui ar rekonstravimui raštu prieštarauja suinteresuotos visuomeninės organizacijos (organizacijos, atstovaujančios visuomenei ar jos daliai, kuriai daro arba gali daryti poveikį veiksmai (sprendimai) ar neveikimas architektūros

srityje arba kuri yra suinteresuota architektūros vystymu), Lietuvos Respublikos aplinkos ministro nustatyta tvarka, vadovaujantis Statybos įstatymu, derinami tik gavus regioninės architektūros tarybos rekomendaciją pritarti šiems pasiūlymams. Apie numatomą šių statinių projektavimą ir visuomenės dalyvavimą svarstant projektinius pasiūlymus informuojama vadovaujantis Statybos įstatymu. Rekomendacijoje pateiktos išvados įvertinamos rengiant specialiuosius architektūros reikalavimus.

4. Vadovaujantis teritorijų planavimą ir statinių projektavimą reglamentuojančiais teisės aktais, projektiniai pasiūlymai ir teritorijos vystymo koncepcija teikiami savivaldybės vyriausiajam architektui pritarti.

5. Projektiniai pasiūlymai yra vienas iš dokumentų, kuriuo rekomenduojama vadovautis nustatant statinio projektavimo kainą.

13 straipsnis. Architektūrinių konkursų organizavimas

1. Architektūriniu, urbanistiniu, valstybiniu ar viešojo intereso požiūriu reikšmingų objektų planavimo ar projektavimo atvejais turi būti rengiami architektūriniai konkursai (toliau – konkursas), skirti geriausiai statinio architektūrinei idėjai, pateikiamai projektiniuose pasiūlymuose, ir (ar) urbanistinei idėjai, pateikiamai teritorijos vystymo koncepcijoje, išreikšti. Konkursai rengiami vadovaujantis šio įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso ir kitų įstatymų, kuriuose numatytas reikalavimas tokius konkursus rengti, nuostatomis. Konkursų tikslas – siekti šių objektų architektūros kokybės, optimalaus kokybės ir kainos santykio.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytais objektais savivaldybės tarybos sprendimu pripažįstami:

- 1) miestų teritorijų vystymo bendrosios kryptys;
- 2) miestų ir miestelių plėtrai ir savitumo išsaugojimui reikšmingų jų teritorijos dalių erdvinio vystymo kryptys;
- 3) statiniai (išskyrus požeminius statinius, kuriuose žmonės negyvena ir nuolat nedirba) miestų ir miestelių senamiesčiuose ar jų istorinėse dalyse, registruotuose Kultūros vertybių registre, ar centrinėse miestų dalyse, taip pat statiniai, kurių atsiradimas darys poveikį miesto ar miestelio istoriškai susiklosčiusiai urbanistinei erdvinei struktūrai ir aplinkos formavimui;
- 4) valstybę, savivaldybes ir miestus reprezentuojanti architektūra Lietuvoje ir užsienio šalyse (paviljonai, ekspozicijos tarptautinėse parodose, valstybės diplomatinės atstovybės ir kita);
- 5) restauruojami ir (ar) pritaikomi bei atkuriami nekilnojamojo kultūros paveldo objektai (statiniai) arba rekonstruojami ir statomi nauji statiniai kultūros paveldo objektų teritorijose;
- 6) statiniai teritorijų planavimo dokumentuose numatytais atvejais.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytiems objektams planuoti ar projektuoti Viešųjų pirkimų įstatyme apibrėžtos perkančiosios organizacijos, pirkdamos teritorijų planavimo ar statinio projektavimo paslaugas, turi vykdyti projektų konkursus, skirtus statinio architektūrinei idėjai ar urbanistinei idėjai išreikšti, vadovaudamosi Viešųjų pirkimų įstatymu.

4. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytiems objektams projektuoti subjektai, kurie neatitinka Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytos perkančiosios organizacijos apibrėžties, siekdami įsigyti statinio projektą, turi vykdyti konkursus, skirtus statinio architektūrinei idėjai išreikšti. Šių konkursų organizavimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos architektų rūmai, suderinę su Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija.

5. Šio straipsnio 4 dalyje nurodyti subjektai, vykdydami konkursus, privalo pagal Lietuvos Respublikos architektų rūmų nustatytą tvarką parengti konkurso sąlygas ir iki konkurso pradžios raštu jas suderinti su Lietuvos Respublikos architektų rūmais. Lietuvos Respublikos architektų rūmai konkurso sąlygas derina, jeigu jos neprieštarauja šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems konkursų rengimo tikslams ir architektūros kokybės siekiui, atsižvelgdami į šio įstatymo 11 straipsnyje nurodytus architektūros kokybės kriterijus.

6. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti konkursai negali būti rengiami kartu su statybos rangos konkursais.

14 straipsnis. Architektūros plėtra

1. Architektūros plėtos tikslas – aukšta architektūros kokybė, lemianti gerovę užtikrinančią, darnią valstybės ir žmonių aplinką, skatinanti ekonomikos augimą ir kultūrinę pažangą, gerinanti valstybės įvaizdį.

2. Architektūros plėtos kryptys:

- 1) siekti geresnės visuomeninių pastatų architektūros kokybės;
- 2) skatinti privataus sektoriaus keliamus reikalavimus architektūros kokybei;
- 3) siekti architektūros kokybės ir efektyvios statybos darnos;
- 4) siekti inovatyvios architektūros, kuriančios sveiką, visuomenės gerovei palankią ir darnią aplinką;
- 5) planuojant teritorijas, prioritetą skirti urbanistikos kokybei, statinių, gamtinio ir urbanistinio kraštovaizdžio dermei;
- 6) sudaryti geresnes Lietuvos architektūros propagavimo šalyje ir užsienyje sąlygas;
- 7) saugoti ir plėtoti nekilnojamąjį architektūrinį, urbanistinį ir etnokultūrinį paveldą;
- 8) skatinti Lietuvos architektų profesinę veiklą;
- 9) stiprinti visuomenės supratimą apie architektūros kokybės reikšmę;
- 10) stiprinti architektūros studijų kokybę.

IV SKYRIUS

VALSTYBĖS, SAVIVALDYBIŲ IR KITŲ INSTITUCIJŲ AR ĮSTAIGŲ KOMPETENCIJA ARCHITEKTŪROS SRITYJE

15 straipsnis. Lietuvos Respublikos valstybės institucijų kompetencija architektūros srityje

1. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija:

1) laikydamosi šio įstatymo 14 straipsnyje nurodytų architektūros plėtros kryptių, formuoja teritorijų planavimo, urbanistikos, architektūros ir statybos politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą;

2) teikia rekomendacijas savivaldybėms architektūros srityje savivaldybės teritorijoje;

3) suderinusi su Lietuvos Respublikos architektų rūmais, tvirtina statinių projektavimo ir teritorijų planavimo dokumentų rengimo darbų kainų skaičiavimo rekomendacijas;

4) atlieka kompetentingos institucijos funkcijas Reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo nustatyta tvarka pripažįstant užsienyje įgytas architektų profesines kvalifikacijas;

5) atlieka kitas šiame ir kituose architektų profesinę veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytas funkcijas.

2. Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, formuodama kultūros paveldo politiką, vadovaujasi šio įstatymo 14 straipsnyje nurodytomis architektūros plėtros kryptimis.

3. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, formuodama formaliojo ir neformaliojo švietimo politiką, vadovaujasi šio įstatymo 14 straipsnyje nurodytomis architektūros plėtros kryptimis.

16 straipsnis. Savivaldybių institucijų kompetencija architektūros srityje

1. Savivaldybių tarybos:

1) užtikrina, kad tvirtinami savivaldybių strateginio planavimo dokumentai būtų rengiami atsižvelgiant į šio įstatymo 14 straipsnyje nurodytas architektūros plėtros kryptis, kitas šio įstatymo nuostatas;

2) pagal jų kompetencijai priskirtas funkcijas, apimančias architektūros plėtrą, tvirtina savivaldybių biudžetų asignavimus šioms funkcijoms atlikti, atsižvelgdamos į šio įstatymo 14 straipsnyje nurodytų architektūros plėtros kryptių įgyvendinimą savivaldybių teritorijose.

2. Savivaldybės administracijos direktorius ir kiti savivaldybės viešojo administravimo subjektai, vadovaudamiesi savivaldybės strateginio planavimo dokumentais, planuoja šio

įstatymo 14 straipsnyje nurodytų architektūros plėtros kryptių įgyvendinimo savivaldybės teritorijoje priemonės ir jas įgyvendina.

3. Savivaldybių institucijos, atlikdamos jų kompetencijai priskirtas funkcijas architektūros srityje, vadovaujasi šiuo įstatymu, kitais teisės aktais.

4. Šio įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje nurodytų objektų planavimo ar projektavimo atvejais savivaldybės administracijos direktorius teikia Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai, Lietuvos Respublikos architektų rūmams ir regioninėms architektūros taryboms šių institucijų prašomą informaciją:

1) apie savivaldybės institucijų pagal kompetenciją nagrinėjamus fizinių ir (arba) juridinių asmenų pateiktus dokumentus, susijusius su sprendiniais architektūros, teritorijų planavimo, statybos ir nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos srityse;

2) apie savivaldybės institucijų pagal kompetenciją priimtus administracinius aktus architektūros, teritorijų planavimo, statybos ir nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos srityse, kurie nėra privalomai skelbiami pagal teisės aktus;

3) reikalingą šiame įstatyme nustatytoms valstybės funkcijoms architektūros srityje įgyvendinti.

17 straipsnis. Lietuvos Respublikos architektų rūmų kompetencija

Šiame įstatyme nustatytas funkcijas vykdo, architektų profesinę savivaldą įgyvendina ir architektų profesiniams interesams atstovauja viešasis juridinis asmuo – Lietuvos Respublikos architektų rūmai. Rūmai veikia pagal Lietuvos Respublikos architektų rūmų įstatymą, Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymą, Civilinį kodeksą ir kitus teisės aktus.

18 straipsnis. Regioninės architektūros tarybos

1. Architektūros, teritorijų planavimo, nekilnojamojo architektūrinio ir urbanistinio paveldo sričių ir kitiems su architektūra susijusiems klausimams nagrinėti, rekomendacijoms teikti ir pasiūlymams valstybės ir savivaldybių institucijoms, priimančioms su architektūra susijusius sprendimus, teikti, taip pat architektūros kokybei vertinti steigiamos regioninės architektūros tarybos.

2. Regioninės architektūros tarybos sudaromos teritoriniu principu Lietuvos Respublikos apskrityse arba Lietuvos Respublikos architektų rūmų sprendimu – dviejose ar daugiau apskrityse.

3. Regioninę architektūros tarybą sudaro ne mažiau kaip 13 narių, skiriamų trejiems metams. Iš jų:

1) ne mažiau kaip 7 nariai išrenkami visuotiniame Lietuvos Respublikos architektų rūmų susirinkime iš Lietuvos Respublikos architektų rūmų narių;

2) ne mažiau kaip 2 nariai išrenkami visuotiniame Lietuvos architektų sąjungos suvažiavime iš Lietuvos architektų sąjungos narių;

3) ne mažiau kaip vienas narys išrenkamas visuotiniame Lietuvos kraštovaizdžio architektų sąjungos suvažiavime iš Lietuvos kraštovaizdžio architektų sąjungos narių, turinčių aukštojo mokslo kvalifikaciją, įgytą baigus universitetines architektūros krypties studijas arba kraštovaizdžio architektūros krypties studijas, arba jai lygiavertę aukštojo mokslo kvalifikaciją;

4) ne mažiau kaip 2 narius, baigusius universitetines architektūros krypties studijas ir vykdančius nuolatinę mokslinę pedagoginę architektūros srities veiklą, skiria Lietuvos Respublikos universitetinės aukštosios mokyklos, vykdančios architektūros krypties studijų programas;

5) ne mažiau kaip vienas narys išrenkamas visuotiniame Lietuvos Respublikos restauratorių sąjungos suvažiavime iš Lietuvos Respublikos restauratorių sąjungos narių, turinčių aukštojo mokslo kvalifikaciją, įgytą baigus universitetines architektūros krypties studijas, arba jai lygiavertę aukštojo mokslo kvalifikaciją.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-498](#), 2021-06-30, paskelbta TAR 2021-07-14, i. k. 2021-15872

4. Regioninių architektūros tarybų nuostatus ir sudėtį, suderinusi su Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija ir Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, tvirtina Lietuvos Respublikos architektų rūmų taryba. Regioninių architektūros tarybų nariais asmenys gali būti renkami ar skiriami ne daugiau kaip dviem kadencijoms iš eilės. Regioninės architektūros tarybos nariai išsirenka tarybos pirmininką. Regioninių architektūros tarybų nuostatuose nustatoma tarybų darbo tvarka, tarybų posėdžiuose dalyvaujančių tarybų narių rašytinių išvadų ir (ar) rekomendacijų kokybiniai reikalavimai, tarybų posėdžių organizavimo, techninio aptarnavimo ir tarybų narių darbo apmokėjimo tvarka, tarybų narių rotacijos tarybos viduje ir tarp skirtingų regioninių architektūros tarybų tvarka, tarybų narių teisės ir pareigos, nusišalinimo ir atšaukimo tvarka. Regioninių architektūros tarybų nuostatuose nustatoma nusišalinimo nuo sprendimų priėmimo ir asmenų teisės kreiptis į Lietuvos Respublikos architektų rūmus, jeigu regioninių architektūros tarybų nariai nevykdė šioje dalyje įtvirtintos prievolės nusišalinti nuo sprendimų priėmimo, įgyvendinimo tvarka. Regioninių architektūros tarybų nariai privalo nusišalinti, kai gali kilti interesų konfliktas dėl šiose tarybose nagrinėjamų klausimų, jeigu:

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-1371](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-11, i. k. 2022-15201

- 1) sprendžiami klausimai, susiję su to paties nario vykdoma architekto veikla;
- 2) sprendžiami klausimai, susiję su asmeniu, su kuriuo narys susijęs šeimos, artimos giminystės ir (ar) verslo ryšiais, susijusiais su jo privačiais interesais – jo (ar jam artimo asmens, kuris suprantamas taip, kaip tai apibrėžta Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatyme) suinteresuotumu asmenine turtine nauda;
- 3) pareiga nusišalinti yra įtvirtinta kituose įstatymuose.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-498](#), 2021-06-30, paskelbta TAR 2021-07-14, i. k. 2021-15872

5. Regioninės architektūros tarybos atlieka šias funkcijas:

- 1) teikia valstybės ir savivaldybių institucijoms rekomendacijas dėl teritorijų planavimo dokumentų, architektūrinių, nekilnojamojo architektūrinio ir urbanistinio paveldo bei šiame įstatyme nurodytų objektų projektinių pasiūlymų, architektūrinių ir urbanistinių idėjų sprendinių, statinių projektų, statinių architektūros atitikties architektūros kokybės reikalavimams ir kitais architektūros kokybės klausimais;
- 2) suinteresuotų asmenų prašymu ar savo iniciatyva teikia išvadas ir pasiūlymus dėl teritorijų planavimo dokumentų, projektinių pasiūlymų, architektūrinių ir urbanistinių idėjų sprendinių, statinių projektų sprendinių atitikties architektūros kokybės reikalavimams ir kitais architektūros kokybės klausimais;
- 3) bendradarbiauja su architektų profesinėmis asociacijomis, atitinkamomis užsienio valstybių ir tarptautinėmis institucijomis bei organizacijomis;
- 4) kiekvienais metais iki kovo 1 dienos teikia Lietuvos Respublikos architektų rūmams savo veiklos metines ataskaitas;
- 5) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose veiklą, kurią turi teisę vykdyti architektai, reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytas funkcijas.

6. Regioninės architektūros tarybas techniškai aptarnauja ir jų darbą organizuoja Lietuvos Respublikos architektų rūmai regioninių architektūros tarybų nuostatuose nustatyta tvarka. Teikiant šio straipsnio 14 dalyje nurodytas regioninių architektūros tarybų išvadas ir (ar) rekomendacijas, už tarybų posėdžių organizavimą, techninį aptarnavimą ir tarybų narių darbo apmokėjimą Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija skiria Lietuvos Respublikos architektų rūmams valstybės biudžeto lėšas iš Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos papildomų valstybės biudžeto asignavimų, skirtų regioninių architektūros tarybų funkcijoms atlikti.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-1371](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-11, i. k. 2022-15201

7. Regioninės architektūros tarybos turi teisę iš savo narių sudaryti *ad hoc* arba nuolatines komisijas konkretiems klausimams nagrinėti ar specialioms tarybos uždaviniams ir funkcijoms

įgyvendinti ir nustatyti jų funkcijas, darbo organizavimo ir sprendimų priėmimo tvarką. Prireikus regioninės architektūros tarybos savanoriškais pagrindais gali pasitelkti kitų specialistų ir ekspertų.

8. Regioninės architektūros tarybos su jų veikla susijusius klausimus nagrinėja ir sprendimus priima periodiškai šaukiamuose susirinkimuose regioninės architektūros tarybos veiklos nuostatuose nustatyta tvarka.

9. Regioninių architektūros tarybų posėdžiuose stebėtojų teisėmis turi teisę dalyvauti asmenys, kuriuos skiria Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija ir Lietuvos Respublikos kultūros ministerija. Stebėtojai nagrinėjamais šio straipsnio 5 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais klausimais dalyvauja patariamojo balso teise pagal teisės aktuose apibrėžtą ministerijų kompetenciją architektūros srityje.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIV-498](#), 2021-06-30, paskelbta TAR 2021-07-14, i. k. 2021-15872

10. Regioninių architektūros tarybų posėdžiuose stebėtojų teisėmis turi teisę dalyvauti savivaldybių, kurių teritorijai priskiriami svarstomi objektai, vyriausieji architektai. Stebėtojai nagrinėjamais šio straipsnio 5 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais klausimais dalyvauja patariamojo balso teise pagal šiame įstatyme apibrėžtą savivaldybių vyriausiųjų architektų kompetenciją architektūros srityje.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIV-498](#), 2021-06-30, paskelbta TAR 2021-07-14, i. k. 2021-15872

11. Regioninių architektūros tarybų posėdžiuose nagrinėjamais šio straipsnio 5 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais klausimais stebėtojų teisėmis gali dalyvauti nevyriausybinių organizacijų atstovai, kurie yra suinteresuoti dėl savivaldybės teritorijoje vystomų objektų ir kurie Lietuvos Respublikos architektų rūmams raštu nurodo motyvus, kodėl pageidauja dalyvauti regioninių architektūros tarybų posėdžiuose.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIV-498](#), 2021-06-30, paskelbta TAR 2021-07-14, i. k. 2021-15872

12. Stebėtojai, dalyvausiantys regioninių architektūros tarybų posėdžiuose, privalo pasirašyti konfidencialumo pasižadėjimą ir nešališkumo deklaraciją. Stebėtojai balsavimo teisės neturi. Stebėtojų dalyvavimo regioninių architektūros tarybų posėdžiuose tvarka nustatoma Regioninių architektūros tarybų nuostatuose.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIV-498](#), 2021-06-30, paskelbta TAR 2021-07-14, i. k. 2021-15872

13. Regioninės architektūros tarybos posėdžiuose pagal šio straipsnio 3 dalies nuostatas rotacijos principu dalyvauja ir rašytines išvadas ir (ar) rekomendacijas regioninės architektūros

tarybos bendrai išvadai parengti teikia ne daugiau kaip 13 tarybos narių. Tarybos nariams už darbą apmokama šio straipsnio 17 dalyje nurodyta tvarka.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIV-1371](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-11, i. k. 2022-15201

14. Valstybės biudžeto lėšas Lietuvos Respublikos architektų rūmai naudoja regioninių architektūros tarybų posėdžiams organizuoti, techniniam aptarnavimui ir šių tarybų narių darbui apmokėti, kai valstybės biudžeto lėšomis regioninių architektūros tarybų išvados ir (ar) rekomendacijos teikiamos valstybės ir (ar) savivaldybių institucijų, nevyriausybinių organizacijų ar kitų viešųjų juridinių asmenų, suinteresuotų dėl savivaldybės teritorijoje vystomų objektų, prašymu ar regioninių architektūros tarybų iniciatyva (kai šios iniciatyvos yra būtinos siekiant tenkinti viešąjį interesą, pateikiant motyvuotą paaiškinimą).

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIV-1371](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-11, i. k. 2022-15201

15. Teikiant šio straipsnio 14 dalyje nenurodytas regioninių architektūros tarybų išvadas ir (ar) rekomendacijas, valstybės biudžeto lėšos neskiriamos ir už šių funkcijų atlikimą apmoka užsakovas regioninių architektūros tarybų nuostatuose nustatyta tvarka.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIV-1371](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-11, i. k. 2022-15201

16. Planuojant valstybės biudžeto lėšas regioninių architektūros tarybų funkcijoms atlikti, turi būti laikomasi nuostatos, kad skiriamos valstybės biudžeto lėšos turi padengti ekonomiškai pagrįstas su Lietuvos Respublikos architektų rūmų ir regioninių architektūros tarybų funkcijų atlikimu susijusias sąnaudas ir užtikrinti pajamas, reikalingas šių funkcijų plėtrai ir kokybei gerinti, atsižvelgus į infliaciją, kitus ekonominius ir finansinius veiksnius.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIV-1371](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-11, i. k. 2022-15201

17. Regioninėms architektūros taryboms teikiant šio straipsnio 14 dalyje nurodytas regioninių architektūros tarybų išvadas ir (ar) rekomendacijas, asmenų, organizuojančių tarybų posėdžius, atliekančių techninį aptarnavimą ir tarybų narių atlygio už darbą tarybose dydį, diferencijuotą pagal atliekamas funkcijas ir darbų mastą, nustato aplinkos ministras.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIV-1371](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-11, i. k. 2022-15201

18. Lietuvos Respublikos architektų rūmai aplinkos ministro nustatyta tvarka kiekvienais metais iki balandžio 1 dienos teikia Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai ataskaitas apie panaudotas valstybės biudžeto lėšas regioninių architektūros tarybų funkcijoms atlikti.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIV-1371](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-11, i. k. 2022-15201

V SKYRIUS**VIEŠOJO INTERESO GYNIMAS IR ATSAKOMYBĖ UŽ ŠIO ĮSTATYMO
PAŽEIDIMUS****19 straipsnis. Viešojo intereso gynimas**

Kai yra pagrindas manyti, kad buvo pažeistas šio įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje nurodytas viešasis interesas, Lietuvos Respublikos architektų rūmai dėl viešojo intereso gynimo turi teisę kreiptis į teismą.

20 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo pažeidimus

Asmenys, pažeidę šį įstatymą, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

VI SKYRIUS**BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS****21 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas**

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2017 m. lapkričio 1 d.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos, Lietuvos Respublikos architektų rūmai iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.
3. Asmenims, pradėjusiems studijas iki šio įstatymo įsigaliojimo, taikomos architektų rengimui jų priėmimo į studijas metu galiojusios Reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo nuostatos. Asmenims, įgijusiems architektūros bakalauro kvalifikacinį laipsnį arba jam lygiavertę aukštojo mokslo kvalifikaciją ir siekiantiems įgyti architekto kvalifikacijos atestatą, taikomas dvejais metais ilgesnės profesinės patirties reikalavimas, negu nustatyta šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nurodytuose įstatymuose.
4. Šio įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyti kvalifikaciniai reikalavimai netaikomi savivaldybių vyriausiesiems architektams, pradėjusiems eiti šias pareigas iki šio įstatymo įsigaliojimo.
5. Iki šio įstatymo įsigaliojimo išduoti architekto kvalifikacijos atestatai patvirtina šiame įstatyme nustatytą architekto kvalifikaciją – atestuotas architektas.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIV-498](#), 2021-06-30, paskelbta TAR 2021-07-14, i. k. 2021-15872

Lietuvos Respublikos architektūros įstatymo Nr. XIII-425 8, 9, 10 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIV-1371](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-11, i. k. 2022-15201

Lietuvos Respublikos architektūros įstatymo Nr. XIII-425 18 straipsnio pakeitimo įstatymas